

Zákonník říšský

pro

království a země v radě říšské zastoupené.

Rok 1901.

Ve Vídni.

Z císařské královské tiskárny dvorní a státní.

1901.

Zákonník říšský

pro

království a země v radě říšské zastoupené.

Částka XXX. — Vydána a rozeslána dne 13. června 1901.

Obsah: Čís. 66. Zákon o stavbě vodních drah a o provedení úpravy řek.

66.

Zákon ze dne 11. června 1901

o stavbě vodních drah a o provedení úpravy řek.

S přisvědčením obojí sněmovny rady říšské vidí Mí se naříditi takto:

§ 1.

Stavba vodních drah, a to:

- a) lodního průplavu z Dunaje do Odry,
- b) lodního průplavu z Dunaje do Vltavy poblíž Budějovic a splavnění Vltavy od Budějovic až do Prahy,
- c) lodního přeplavu z kanálu Dunajsko-oderského ku střednímu Labi a splavnění Labe v části od Mělníka až k Jaroměři,
- d) splavněného spojení z průplavu Dunajsko-oderského k říční oblasti Visly a až ke splavněné části Dněstru

provedena buď státem, zaváže-li se země, ve které některý pod *a* až *d* jmenovaný průplav nebo díl průplavu má býti zřízen, vztážmo některá nahore uvedená část řeky, která má býti splavněna, se nachází,

platiti roční částku, která stačí na zúročení a umoření osminy těch obligací, které budou vydány, aby příslušný průplav nebo díl průplavu byl zřízen, vztážmo aby příslušná část řeky byla splavněna (*a* až *d*).

Za tímto účelem jest země oprávněna, ukládati interestentům příspěvky.

Příspěvky země placeny buďte poměrně podle platů, které případnou z tohoto důvodu na stát, a mají přestati, když příjmy dotyčného průplavu po srážce nákladů na udržování a vozbu po dvě za sebou sběhlá léta překročily částku potřebnou na zúročení a umoření jmenovitěho základního kapitálu tohoto průplavu.

§ 2.

Zemskému zákonodárství se zůstává, postarati se o příspěvky z prostředků zemských, jakož i způsob, jak se mají ukládati příspěvky interestentům, ku kterým v jednotlivých královstvích a zemích jest přihlížeti.

Učiní-li se příslušná úmluva mezi státní správou a dotyčnou zemí, příspěvek zemský může zapraven býti také zřízením jednotlivých ve stavebních projektech předvídaných staveb (přístavů, přístavacích míst, příjezdných silnic atd.), postupem vlastnictví pozemkového, poskytnutím věcných práv a přenecháním práv vodních, dodávkami materiálu jakož i poskytnutím jiných věcí a konáním prací.

§ 3.

Postaráno buď přiměřeným způsobem o jednotné řízení prací v § 1 zevrubněji dotčených.

Budiž zřízen poradní sbor z odborníkův a zástupcův interessentů. Polovici členů poradního sboru jmenuje vláda, druhou polovici zemské výbory účastných zemí.

Způsobem nařizovacím vydána budou podrobnější ustanovení o počtu a rozdělení členův a o úřadování. Při sestavování poradního sboru dbáno buď zájmů obchodních, průmyslových, živnostenských, zájmů hospodářství polního a lesního, jakož i zájmů dělnictva.

§ 4.

Správu vodních drah, které podle § 1 tohoto zákona budou zřízeny, bude míti stát, který také bude ustanovovati a vybíráti dávky a poplatky za používání vodních drah a staveb k nim patřících.

Při stanovení těchto dávek a poplatků dbáno budiž co nejvíce toho, aby veškerá domácí výroba byla co nejvýdatněji chráněna, obzvláště přiměřenou úpravou sazeb.

§ 5.

Aby zajištěno bylo regulování těch řek v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, Haliči, Dolních a Horních Rakousích, které s uvedenými v § 1 průplavy a řekami splavněnými, jakož i takovými, o jejichž splavnění se pracuje, tvoří jednotnou vodní síť a buď za účelem přivádění vody, buď vzhledem k posouvání valounů pro příslušné vodní dráhy mají zvláštní důležitost, budiž jednání s účastnými královstvími a zeměmi ihned zahájeno, při čemž pro finanční dávky království a zemí platití mají stanoviska pro taková opatření dosud obvyklá. Úprava těchto řek musí nejpozději současně se stavbou průplavů (§ 6, odstavec 1) započata býti.

Pro všechny ostatní vodní toky v královstvích a zemích na radě říšské zastoupených, jejichž úprava jeví se potřebnou, budiž tato regulace co možná brzy připravena a jakmile příslušné práce předběžné budou hotovy, co nejdříve započata.

Zvláštním zákonem ustanoveno bude zvýšení ročního příspěvku státního pro fond meliorační, ku provedení takových regulací potřebné.

Započtení dotací pro vodní stavby do státních rozpočtů těch kterých let zůstává tímto nedotčeno.

§ 6.

Se stavbou vodních drah v § 1 dotčených, o kterých zastupitelstva příslušných zemí se usnesla přivoliti k podmínce v § 1 uvedené, započítí se má nejpozději v roce 1904.

Potřebné práce přípravné vykonány buďte tak včas, aby tato lhůta dodržena a stavba nejdéle do 20 let mohla býti dokončena.

§ 7.

Při stavbě průplavů a při splavňování řek zaměštnávání buďte, pokud se to srovnati dá s úspěšným postupem práce, domácí technické a dělníci, akož i domácí průmysl.

§ 8.

Náklad na zřízení vodních drah v § 1 dotčených a na říční úpravy, které podle § 5, odstavce 1, mají býti provedeny, buď podle potřeby, pokud tento náklad není uhrazen příspěvkem zemí nebo jiných interessentů, vztažmo z fondu melioračního, opatřen půjčkou, nejvýše čtyřmi ze sta bez daně zúročnou, na korunovou měnu znějící, v 90 letech splatnou.

Vláda se zmocňuje, z této půjčky ve stavebním období 1904 až do konce 1912 vydati nejvýše obnos 250 milionů korun jmenovitě. Výnos tím získaný smí vynaložen býti toliko na uhrazení nákladu na zřízení vodních drah v § 1 dotčených a regulací v § 5, odstavci 1, stanovených.

Z výnosu půjčky věnována buď částka nejvýše 75,000.000 K na dotčené úpravy.

Vláda předložiti má každoročně zároveň se státním rozpočtem výkaz, ze kterého přesně seznati lze sumy obligací na účet dotčených 250 milionů korun jmenovitě hodnoty vydaných, jakož i nač výnos jejich za posledního uplynulého účetního období byl vynaložen a jaké práce v této době byly vykonány.

§ 9.

Zvláštním zákonem zajištěna buď včasné úhrada potřeby, která nastane po roce 1912.

§ 10.

Vláda se zmocňuje, po vylechnutí zemských výborů příslušných zemí konečně ustanoviti trať a technickou úpravu vodních drah v § 1 dotčených.

Ku každé odchylce od programu podle § 1 stanoveného o zřízení vodních drah a ku každému rozšíření programu přes rámec § 1 zapotřebí jest zvláštního zákonného povolení.

§ 11.

Finanční ministr předložití má před počátkem stavby (§ 6), bude-li potřeba, k ústavnímu projednání návrhy na úhradu břemene umořovacího, které vzejde z uzavření půjčky.

§ 12.

Za částky na přípravné práce (§ 6, alinea 2) potřebné budiž každého roku ve státním rozpočtu žádáno.

§ 13.

Pro stavby v § 1 a § 5, odstavci 1, dotčené přísluší právo vyvlastňovací, zvláště také právo na úplné nebo částečné odnětí soukromých vod a vodních práv, při čemž na výkon vyvlastnění obdobně vztahovati se mají ustanovení zákona ze dne 18. února 1878, Z. Ř. č. 30, o vyvlastňování za účelem stavby a vozby železnic.

Při sestavování a provádění projektů dbáno buď co možná nejvíce zájmů vodního hospodářství, zvláště pak toho, aby potřeba pitné vody, jakož i vody potřebné pro hospodaření a pro případy nebezpečí ohně pro obce, osady a usedlosti zůstala uhrazena.

Při stanovení projektů, jakož i při vozbě po umělých drahách vodních budiž zvláště přihlédáno také ku zřízeným již melioracím polního hospodářství, tak zvláště k zavodňování a odvodňování, při čemž však podle možnosti také k tomu působiti jest, aby ve spojení s novými drahami vodními takové stavby, které podporují polní hospodářství, mohly býti nově zřízeny. Při tom přihlíženo buď především k zájmům selských statků.

Všecky záležitosti, které se vztahují ke stanovení a provádění projektů pro stavby v § 1 dotčené, jakož i rozhodnutí příslušná náležejí ke kompetenci

obchodního ministeria, ku provedení staveb povolaného, které s ostatními účastnými ministeriemi se má dorozuměti.

Zevrubnější ustanovení vydána budou způsobem nařizovacím.

§ 14.

Jakmile některá stavba v § 1 a § 5, odstavci 1, uvedená, bude započata, ministr obchodu jmenovati bude ve srozumění s ministrem vnitra potřebný počet živnostenských dozorců, jejichž činnost ve smyslu zákona ze dne 17. června 1883, Z. Ř. č. 117, vztahuje se na dozor k příslušným pracím stavebním, zemním a vodním. K těmto dozorcům živnostenským vztahují se všechna ustanovení dotčeného zákona. Dozorcí ti jsou členy poradního sboru (§ 3). Podle potřeby buďte jim přidáni potřební pomocní orgánové. Tito dozorcí živnostenská jsou zvláště zavázáni, ve zprávách, které mají každého roku podávati, sestaviti podrobné údaje o námezdních, obytných a zdravotních poměrech dělnických osob, při provádění dotčených staveb zaměstnaných, jakož i způsobu zadávání práce a o době pracovní.

Náklad způsobený zřízením a úřadováním těchto dozorců živnostenských jde na účet stavebních fondů.

Podle potřeby zřízení buďte zvláštní lékařští orgánové, aby vedli dozor ke zdravotnímu stavu pracovních osob při provádění dotčených staveb zaměstnaných.

§ 15.

Veškerá ustanovení VI. hlavy řádu živnostenského, včetně ustanovení §§ 88 a, 96 a, 96 b vztahují se ke všem kategoriím dělníků, které zaměstnány jsou při provádění některé stavby v § 1 a § 5, odstavci 1, uvedené.

§ 16.

Smlouvy, knihovní zápisy, podání a jinaké listiny, kterými se pro zabezpečení staveb v § 1 tohoto zákona dotčených zajišťuje nabývání pozemků, propůjčování věcných práv, postupy práv vodních, opatřování stavebních a vozebních materiálů, placení na hotovost nebo jiných jakýchkoli příspěvků, nebo kterými se činí úmluvy za účelem opatření kapitálu

a stavby dotčených zařízení, s vyloučením jednání, které se koná v soudním řízení sporném, konečně půjčky, které snad učiní země, okresy a obce, aby opatřen byl kapitál potřebný k tomu, aby příspěvky k nákladu na vodní dráhy (§ 1) byly placeny, jsou prosty kolkův a poplatků.

Táž výhoda přísluší podáním, plánům a jiným spisům, od interestentů snad podaným, kterými se provedení těchto staveb v technickém nebo finančním vzhledě připravuje.

Výhody v § 11 zákona ze dne 30. června 1884, Z. Ř. č. 116 stanovené pro podniky meliorační vztahují se také na úpravy v § 5, odstavci 1, dotčené.

§ 17.

Mému veškerému ministerstvu uloženo jest, uvéstí ve skutek tento zákon.

Ve Vídni, dne 11. června 1901.

František Josef m. p.

Koerber m. p.	Weltersheimb m. p.
Wittek m. p.	Böhm m. p.
Spens m. p.	Hartel m. p.
Rezek m. p.	Call m. p.
Giovanelli m. p.	Pietak m. p.